

BEN ÖZBEK KIZIYIM: DOĞUDAN YÜKSELEN SES

Şahide Yusupova

**BEN ÖZBEK KIZIYIM:
DOĞUDAN YÜKSELEN SES**

BEN ÖZBEK KIZIYIM: DOĞUDAN YÜKSELEN SES

BEN ÖZBEK KIZIYIM: DOĞUDAN YÜKSELEN SES

Antoloji

Antoloji Düzenleyicisi:

Şahide Yusupova

Çeviren:

Sabina Recepova

Arslan Bayır - Baygenç Yayıncılık: 353

Makale Dizisi:

ISBN: 9786255791245

Baygenç Yayıncılık Adına: Arslan BAYIR

Sayfa Hazırlık: Hasan KILINÇAY

TC Kültür Bakanlığı

Yayıncı Serfika No: 51816

Basım Yeri Serfika No: 76924 1.

Baskı, Kasım - 2025

Baygenç Yayıncılık Adresi:

Kadıpaşa Mah. Alanay Sk. Badem Apt. 6/13

Alanya / Antalya

Tel: 0532 409 45 21

Yazışma: PK: 66 Alanya / ANTALYA

e-posta: alanyaguncel@gmail.com

Baskı Yeri:

Sez Dijital Baskı İstanbul

Yayınevinin ve yazarın izni olmadan tanım dışında alın yapılamaz.

Bu antoloji, kadim medeniyetiyle tanınan Özbekistan'ın ilmini, ruhunu ve yükselen kızlarının gücünü dünyaya tanıtır.

Doğudan yükselen bu ses, hem ülkemizin değerlerini hem de Özbek kızlarının kimliğini gururla yansıtır

Kirgizboyeva Xonzoda, 24 Ağustos 2006'da Özbekistan'ın Cizzakh bölgesinde doğdu. İngilizce, anadil ve edebiyat gibi konularda olimpiyatların şehir aşamasına katıldı, satranç ve okuma yarışmalarında spor müsabakalarına katıldı, okulu altın madalya ile bitirdi ve burslu olarak lisans eğitimine başladı. Şu anda Taşkent Devlet Tıp Üniversitesi'nde 2. sınıf öğrencisidir.

Özbekistan Cumhuriyeti'nde HIV enfeksiyonu görülme oranları ve risk gruplarının coğrafi dağılımı

Özet: Özbekistan Cumhuriyeti'nde HIV enfeksiyonunun yayılması, son yıllarda epidemiyolojik açıdan önemli konulardan biri olmaya devam etmektedir. Küresel olarak gözlemlenen genel düşüş eğilimine rağmen, özellikle Orta Asya ülkelerinde olmak üzere bazı bölgelerde risk grupları arasında enfeksiyonun yayılma dinamikleri devam etmektedir. Özbekistan'ın demografik yapısının karmaşıklığı, yüksek göç akışları ve bazı sosyo-ekonomik faktörler, HIV'in yayılmasını etkileyen ana faktörler olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epidemiyoloji, önleyici tedbirler, risk grupları, tıbbi önleme, tarama ve tanı, göç, epidemiyolojik kontrol, önleyici tedbirlerin etkinliği

Giriş: Bu durum, HIV hakkında halkın bilgi ve farkındalık düzeyinin artırılması, risk grupları arasında epidemiyolojik gözetimin ve önleyici çalışmaların iyileştirilmesi ihtiyacını göstermektedir. Risk grupları arasında HIV enfeksiyonunun epidemiyolojik özelliklerinin ve bu hastalığın toplumda yayılmasının incelenmesi, bu hastalığın gelişimini önleyecek ve yeni ve daha etkili önleme yöntemleri sunacaktır.

Ana Bölüm

Batı ülkelerinde "eşcinsel" yaşam tarzını benimseyen insanların hastalığı olarak bilinen AIDS, hem Amerika Birleşik Devletleri'nde hem de dünya genelinde giderek daha fazla kadının hayatını kaybetmesine neden olmaktadır. Şu anda HIV enfeksiyonu, 21. yüzyılın acil bir sorunu haline gelmiş, tüm dünyaya yayılmış ve birçok ülkenin sosyo-ekonomik gelişimine büyük bir tehdit oluşturmaktadır. HIV enfeksiyonunun son aşaması olan AIDS, ölümle sonuçlanır. Hastalığın kaynağı hasta bir kişi veya virüs taşıyıcısıdır.

Şu anda HIV enfeksiyonuyla yaşayan toplam insan sayısı 35 milyona ulaşmıştır. Küresel olarak istatistikler daha da çarpıcıdır; 2024 yılında dünya genelinde toplam 40,8 milyon kişi HIV ile enfekte olmuştur. HIV/AIDS hastalarının %53'ü kadın ve kız çocuklarından, geri kalan %17'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Bağışıklık sisteminin işlev bozukluğu sonucu AIDS'te çeşitli tümörler (akciğer kanseri, rahim ağzı kanseri, karaciğer kanseri) ortaya çıkar ve vücut bunlarla savaşıma yeteneğini kaybettiği için basit enfeksiyonlar bile vücutta durmadan çoğalır, hastalık kronikleşir ve nihayetinde ölümle sonuçlanır. Bir kişinin görünüşüne bakarak HIV ile enfekte olup olmadığını söylemek imkansızdır. Dolayısıyla, bir kişi sağlıklı görünebilir ve hissedebilir, ancak aynı zamanda HIV ile enfekte olabilir. HIV ile enfekte olan çoğu insan hastalığa sahip olduğunu bilmez. Bu durumda, HIV enfeksiyonunun teşhisi, klinik, epidemiyolojik ve laboratuvar inceleme verilerine dayanan karmaşık bir süreçtir. Laboratuvar testleri, HIV enfeksiyonunun belirlenmesinde kilit rol oynar. HIV enfeksiyonunun erken teşhisi, kişinin zamanında önlemler almaya başlamasına olanak tanır. Ayrıca, meslek seçerken aile planlaması önemlidir.

Özbekistan Cumhuriyeti AIDS ile Mücadele Merkezi tarafından 2024 yılında HIV enfeksiyonu taşıyan kişilerin "risk gruplarına" ait olup olmadığına dair yapılan epidemiyolojik araştırma ve incelemenin sonuçlarına göre, son yıllarda yapılan araştırmaların sonuçlarına

dayanarak, risk grupları bölgeler arasında en önde gelen yerleri işgal etmektedir: Semerkant, Surhandarya, Taşkent.

Günümüzde HIV enfeksiyonunun yayılmasını engelleyen faktörler şunlardır: nüfus arasında HIV enfeksiyonu hakkında yeterli bilginin olmaması, HIV enfeksiyonu taşıyan hastaların ömür boyu virüse yakalanma riski altında kalmaları, virüsün genetik değişkenliği (mutasyon) nedeniyle hastalığı dünya çapında önleyebilecek etkili bir aşının olmaması, hastalığa neden olan virüs için henüz etkili bir tedavi bulunamamış olması, hastalığın özellikle davranış bozukluğu olan yüksek riskli gruplar (uyuşturucu kullanıcıları, maddi teşvik karşılığında seks işçileri) arasında yayılma eğilimi ve onlarla etkili bir şekilde çalışmanın zorluğu, göçmen işçi sayısının artması ve nüfusun bu hastalık hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması. Bu da, nüfus içinde yüksek risk gruplarının yayılmasına katkıda bulunuyor.

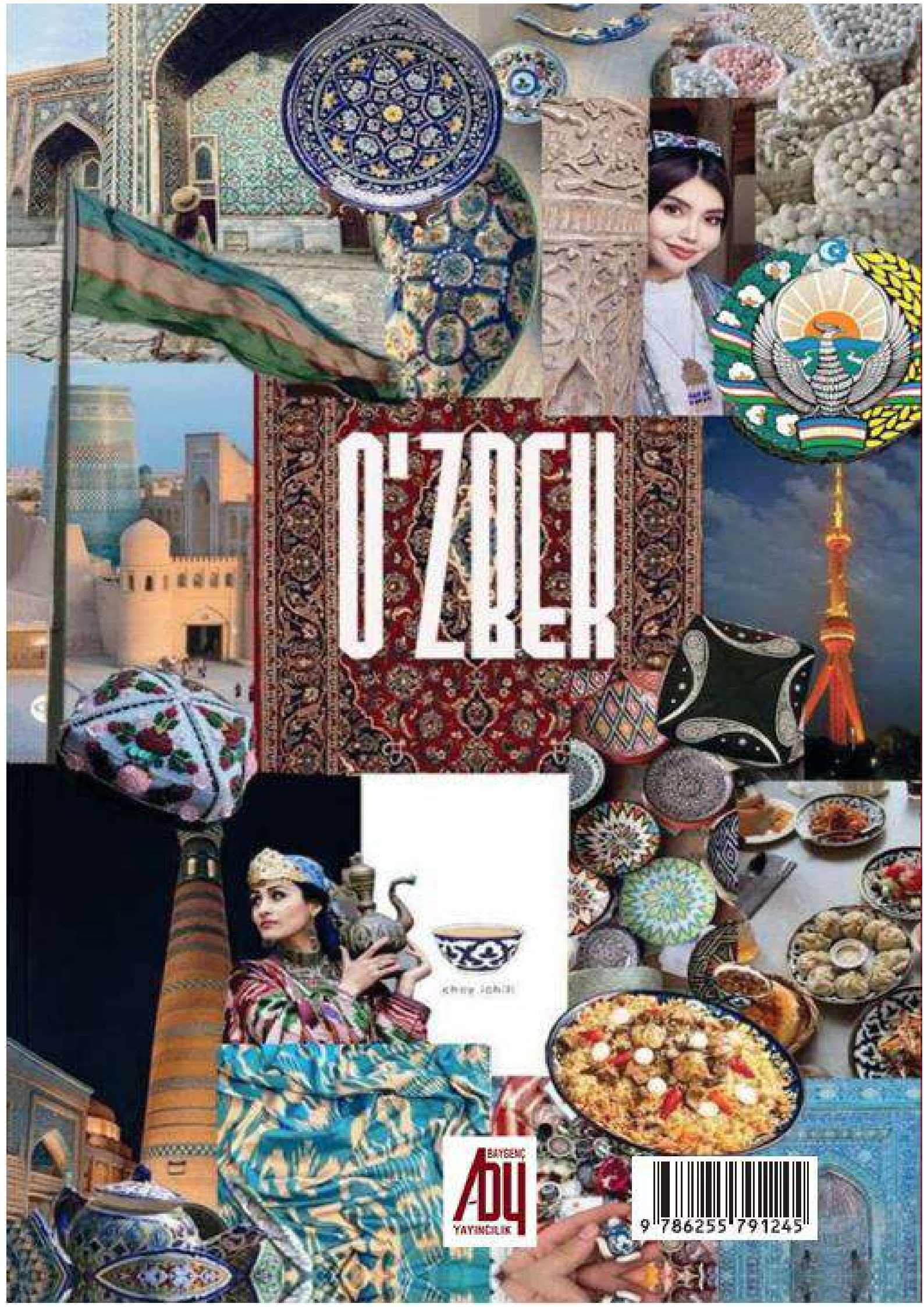
Gönüllü HIV danışmanlığı ve testinin kapsamının artırılması ve uzak bölgelerde ve yoğun nüfuslu bölgelerde mobil laboratuvarların kullanımı da dahil olmak üzere yeni hastalık önleme yöntemlerinin uygulanması, HIV konularında bireysel ve gizli danışmanlık sağlanması, medyada HIV enfeksiyonu konusunun ele alınmasında modern yaklaşımların kullanılması ve ortaokulların, kolejlerin ve yükseköğretim kurumlarının müfredatına HIV enfeksiyonu konularının dahil edilmesi, hastalığın yüksek risk gruplarına yayılmasını önlemeye yardımcı olacaktır.

Sonuç

Bölgelere göre HIV enfeksiyonunun yayılmasının nedenleri ve koşullarının düzenli olarak analiz edilmesi, ulusal gelenekler ile manevi ve ahlaki temeller dikkate alınarak, nüfusun geniş kesimleri arasında bu hastalığın yayılmasını önlemek için karmaşık önlemler geliştirilmesi. HIV ile enfekte olanların sosyal korunmasına yönelik önlemlerin güçlendirilmesi ve HIV ile enfekte annelerden doğan çocuklara sürekli kuru mama temini sisteminin oluşturulması.

Referanslar:

- 1 Abdullaeva, M.M. HIV ile yaşayan kişilerde önleyici tedbirlerin iyileştirilmesinin yolları. — Taşkent Tıp Akademisi, bilimsel derleme, 2023.
- 2 Bekmurodov, I. Gençler arasında HIV'in yayılmasını önlemede bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolü. — “Sağlıklı Toplum”, No. 4, 2023, s. 33–38.
- 3 Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). Küresel HIV ve AIDS istatistikleri — Bilgi sayfası. — Cenevre: DSÖ, 2024.
- 4 Karimov, A., & Shodmonova, N. HIV enfeksiyonunun epidemiyolojik özellikleri ve sosyal faktörleri. — “Tıp Dergisi”, No. 2, 2022, s. 45–51.

O'ZBEK

Chirp-Johiri

BAYSENC
Ad4
YAYINDILIK

9 786255 791245